

Grønne Anskaffelser – Næringsforeningen

Advokat/Partner Trine Lise Fromreide

Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig

Stavanger, 5. september 2019

Bilde fra Bergens Tidende 14. mars 2019

Agenda

3/23/2020

Hva er grønne anskaffelser

"Én ting er å redusere [kommunens] direkte utslipp. Dette kan gjøres ved å sette i gang ulike sparetiltak. Men hvordan skal vi gå frem for å redusere miljøkonsekvensene av varer og tjenester vi kjøper inn?"

Her kommer grønne anskaffelser inn. Grønne offentlige anskaffelser defineres av EU som....

..... «en prosess brukt av offentlige myndigheter for å kjøpe varer og tjenester med en lavere miljømessig påvirkning i levetiden, sammenlignet med varene og tjenestene som ellers ville blitt kjøpt».

Hva er grønne anskaffelser

- Størst miljøeffekt [rette innsatsen inn mot de områdene som bidrar mest]
- Variasjon mellom virksomheter
- Eksempelvis transport, mat etc.

simonsen
vogtviig

Anskaffelsesloven

§ 5. Miljø, menneskerettigheter og andre samfunnshensyn

Statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter og offentligrettslige organer skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal blant annet skje ved at oppdragsgiveren tar hensyn til livssyklus kostnader. Disse oppdragsgiverne skal også ha egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved offentlige anskaffelser der det er en risiko for brudd på slike rettigheter. Departementet kan gi forskrift om det nærmere innholdet av bestemmelsen.

Oppdragsgiveren kan stille egnede krav og kriterier knyttet til ulike trinn i anskaffelsesprosessen, slik at offentlige kontrakter gjennomføres på en måte som fremmer hensyn til miljø, innovasjon, arbeidsforhold og sosiale forhold, forutsatt at kravene og kriteriene har tilknytning til leveransen.

Departementet kan i forskrift pålegge statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter og offentligrettslige organer å stille krav om begrensninger i antallet ledd i leverandørkjeden ved utførelsen av offentlige kontrakter i bransjer med særlige utfordringer knyttet til arbeidslivskriminalitet.

Oppdragsgiveren skal stille krav til universell utforming i offentlige kontrakter i samsvar med regler som fastsettes i forskrift.

Regelverket legger altså opp til at miljø og andre samfunnshensyn kan ivaretas på flere måter

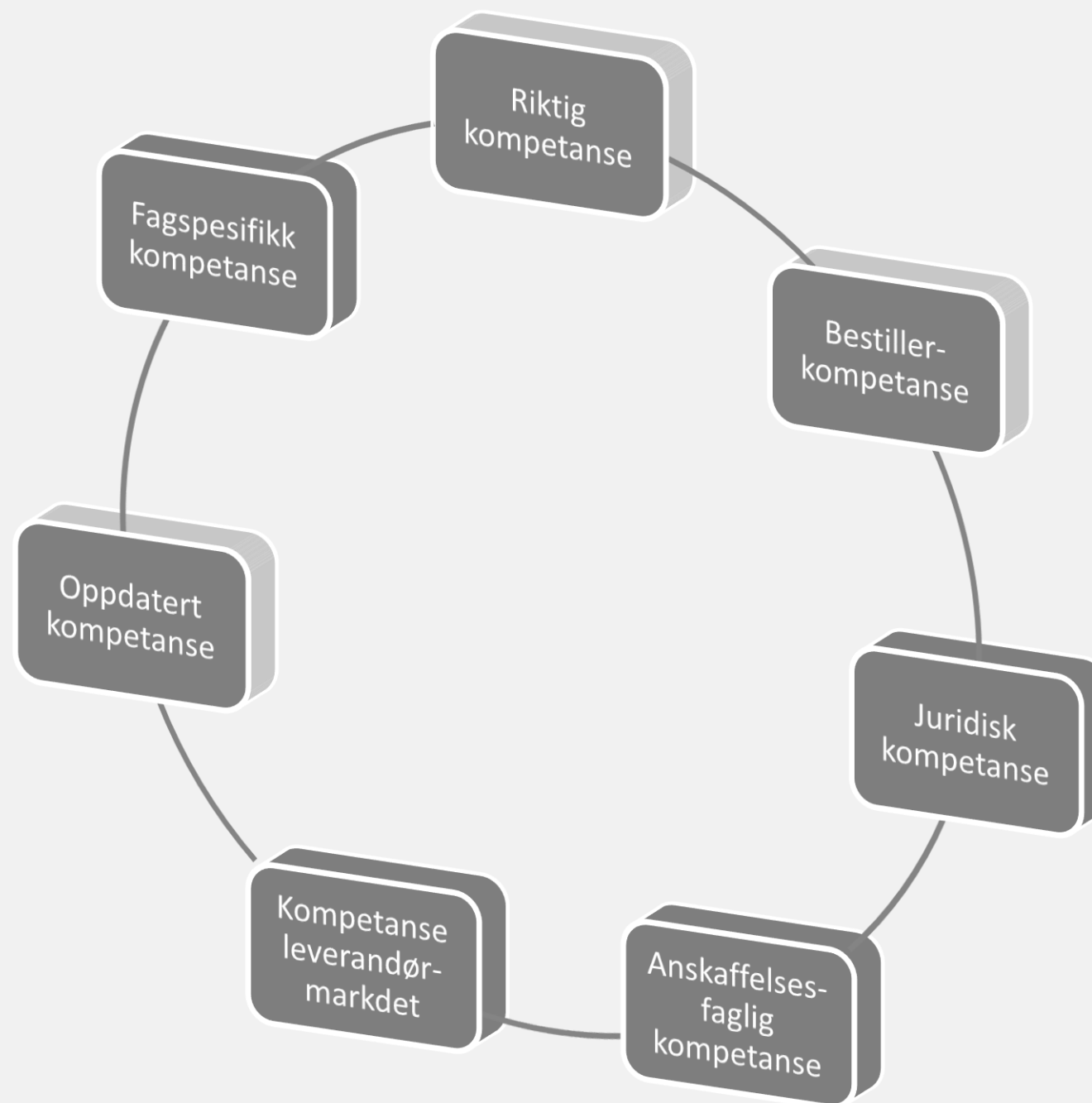

Innledning

- Miljøaspektet bør tas inn så tidlig i anskaffelsesprosessen som mulig
- Informasjonsflyt er viktig for å oppnå gode og innovative miljømessige anskaffelser
- Langsiktighet i prosessen slik at tid ikke blir en begrensende faktor
- Politisk periode på 4 år kan være en hemsko mht. økonomiske faktorer og langsiktighet
- Mål og kriterier; kvantifiserbare og forståelig

Kompetanse

simonsen
vogtwinig

Dialog

Dialog

- Før konkurransen kan innkjøperen kontakte potensielle leverandører, organisasjoner og andre for å få informasjon.
- Dette kan være særlig nyttig for å undersøke varer og tjenester innenfor den aktuelle bransjen opp mot antall sertifiserte virksomheter etc. og på den måte få en oversikt over muligheter og utfordringer ved å stille miljøkrav i en anskaffelse.

Dialog

- Før kunngjøring er det stort handlingsrom for dialog.
- Etter kunngjøring styres anskaffelsesregelverket og mulighetene er mer begrenset

Figur hentet fra Anskaffelser.no

Generelt

•
Krav må være relevante og
proporsjonale

Generelt

Krav må være relevante og proporsjonale

Relevante

- Tilknytning til leveransen og det som leveres i denne kontrakten
- Støtte opp om miljømålene i din virksomhet
- Saklige, og skal ikke gå lenger enn det formålet med kontrakten tilsier.

Proporsjonale

- Ikke være urimelig tyngende for leverandøren.
- Hvis du stiller særskilte krav til dokumentasjon for at miljøkravene er oppfylt, bør du vurdere hvor viktig dette kravet er for leveransen opp mot hvor tyngende kravene er for leverandøren.

The background of the slide is a photograph of an offshore wind farm. A long line of white wind turbines is visible on the horizon, extending across the width of the image. The sea is calm and blue, and the sky is a pale, hazy blue. In the foreground, there are a few small red buoys and a yellow marker in the water.

simonsen
vogtviig

Ulike krav i ulike deler av anskaffelsesregelverket

Terskelverdier

For anskaffelser under den nasjonale terskelverdi som er kr 1,3 mill eks. mva er det ikke detaljerte regler for hvordan miljøkrav- og kriterier skal stilles og hva du kan be om av dokumentasjon.

Generelt - anskaffelser over 1.3 mnok

- Kan stille kvalifikasjonskrav til miljøkompetanse, miljøledelsestiltak eller miljøledelsessystem eller standarder.
- Kravspesifikasjon og tildelingskriterier kan stilles som krav/kriterier til miljøegenskaper eller miljømerker.
- Kontraktkrav som er relevante og proporsjonale kan stilles for å fastholde miljøforpliktelsen hele kontraktsperioden eller for å få til en endring i miljøprestasjon.

simonsen
vogtviig

Miljøledelsessystemer

- Systematisk prosess/metode som beskriver selskapets miljøpåvirkning. Et miljøledelsessystem skal være et redskap som kan hjelpe bedriften til å systematisere arbeidet med kontinuerlig miljøforbedring
- Miljøsertifisering innebærer at selve virksomheten er sertifisert. Miljømerking innebærer at enkelte produkter og tjenester blir miljømerket.
- Skal sikre rutiner og tiltak i selskaper for å oppnå miljøvennlige bedrifter. Systemet må dokumentere miljøpolitikk, ansvar, mål, virkemiddel, styringsprinsipper, kompetanse, opplæring, overvåking og kommunikasjon.
- Ved sertifisert miljøledelse vil en uavhengig tredjepart ha gjennomgått bedriftens tiltak opp mot gitte kriterier som bedriften da må oppfylle.

Miljøledelsessystemer - Kvalifikasjonskrav

- Oppdragsgivere kan stille kvalifikasjonskrav om at leverandører har et miljøledelsessystem, der dette er relevant
- Kan føre til avvisning og er et kraftig virkemiddel

Miljøledelsessystemer - Kravspesifikasjon

- Setter opp krav til ytelsen
- Kan kun fungere som dokumentasjon på et miljøkrav i kravspesifikasjonen og kan ikke stilles som krav som sådan

Miljøledelsessystemer - Tildelingskriterium

- Kan benyttes som dokumentasjon i et tildelingskriterium dvs. kan knyttes til miljøsertifisering, men da må innholdet i sertifisering dekke tildelingskriteriet.

Miljøledelsessystemer - Kontraktsvilkår

- Kan benyttes som kontraktsvilkår, eksempelvis dersom en ikke ønsker at det skal forhindre potensielle kandidater å inngi tilbud.

simonsen
vogtwinig

Miljømerker

- Miljømerket bekrefter at et produkt eller tjeneste har bestemte miljøegenskaper.
- Ytelsen vil ikke ha nærmere angitte negative miljøkonsekvenser, og det må derfor defineres hvilke miljøkonsekvenser ytelsen skal prøves opp mot.

- Du kan plukke underliggende merkekrav i miljømerkeordningen og kreve at de er oppfylt som kravspesifikasjon, tildelingskriterium eller kontraktsvilkår. Miljømerker kan her brukes av leverandøren som dokumentasjon på oppfyllelse av merkekravene.

					
Rain Forest Alliance	MSC	Spesialitet	Beskyttet betegnelse	NYT NORGE	UTZ
					
Anbefalt av LHL	Crossed Grain	Debio Bærekraftig			
Etikk					
					
Fairtrade	Miljømerket Svanen	Rain Forest Alliance	UTZ	Dyrevernermerket	
Andre					
					

					
Nøkkelhullet	Miljømerket Svanen	EU-ecolabel	Oekotex	NAAF	Brødskala'n
					
Crossed Grain					
Miljø					
					
Miljømerket Svanen	EU-ecolabel	Oekotex	FSC	PEFC	Ø-merket
					
KRAV	Statskontrollert økologisk	Enova Anbefaler	Rain Forest Alliance	Energy star	TCO
					

Miljømerker som kravspesifikasjon

- Forskriftens §§ 8-6 og 15-3 gir mulighet til å kreve en bestemt merkeordning som dokumentasjon.
- Merkeordningen må oppfylle følgende krav:
  - Krav til at merket må ha tilknytning til leveransen
  - Kravene må være egnet til å beskrive egenskapene ved ytelsen som skal anskaffes
  - Kravene skal være basert på etterprøvbare og ikke-diskriminerende kriterier
  - Utviklet ved hjelp av en åpen og gjennomsiktig prosedyre
  - Ordningen skal være tilgjengelig for alle
  - Merkekrav skal være fastsatt av en tredjepart som ikke søker har innflytelse over

Miljømerke som tildelingskriterie

- Kan være effektivt og enkelt.
- Mindre begrensende enn som absolutte krav.
- Merkekravene må oppfylle de betingelser regelverket setter opp for bruk av merker som del av kravspesifikasjonen.

Miljømerke som kontraktvilkår

- For å øke konkurransen kan oppdragsgiver vurdere å stille krav om at varen eller tjenesten skal være miljømerket innenfor en frist etter kontraktsinngåelsen.

Miljømerke type I

- ISO 14024 Svanen og EU Blomsten.
- Frivillige uavhengige tredjepartsertifiseringer.
- Utvikling av krav skjer i åpen prosess og det er jevnlig revideringer.

simonsen
vogtviig

Har vi blitt bedre nå da?

Det offentlige er en stor kunde som skal være profesjonell og samfunnsansvarlig

– Velger pris framfor miljø

Stat og kommuner prioriterer ofte pris foran miljø i sine offentlige innkjøp, fastslår Norsk Industri.

Norge går glipp av store besparelser på offentlig innkjøp, sier Egil Brastad, administrerende direktør i Bellona.

Utslippene fra offentlige, norske forbrukere om at det er

På tide å bruke anskaffelser som strategisk virkemiddel for grønn omstilling

TEMAER: Klima Leverandører Miljø Miljømerke Pris

Offentlige virkemidler må brukes for å omstille Norge til et lavutslippssamfunn, ikke bare på klima, men også bredere på miljø, skriver artikkelforfatteren.

- "I stedet for å bruke loven som et strategisk virkemiddel for å skape endring – brukes det fremdeles mye tid på å argumentere mot å gi fordeler til de bedriftene som ønsker å operere bærekraftig. Det brukes juridiske argumenter om alle forbehold man bør ta, i stedet for å gjøre anskaffelser til et verktøy som kan drive frem bærekraftig innovasjon og bety en reell forskjell for miljø og klima."

simonsen vogtwillig

www.svw.no

Trine Lise Fromreide
Partner/Advokat

tlf@svw.no

98904837

simonsen vogtwiig

Christiesgate 3A
Postboks 1213 Sentrum
5014 Bergen

www.svw.no

Simonsen Vogt Wiig er et ledende forretningsjuridisk advokatfirma med kontor i de største byene i Norge samt Singapore. Våre 180 advokater bistår alle sentrale bransjer, og bygger varige relasjoner med våre klienter ved å kombinere inngående forretningsforståelse og juridisk spisskompetanse i rådgivningen. Høy kvalitet i alle ledd skal være førende for vår virksomhet. Gjennom samarbeid og tilgjengelighet tilrettelegger vi for relevant og effektiv kommunikasjon og rådgivning til våre klienter. Vi har kapasitet til å kunne være både spesialiserte og allsidige, og ekspertise til å kunne løse de mest krevende problemstillingene og de største oppdragene.